

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 19. maja 2022 - Leto XXXII, št. 20

stran 2

UMETNINE IZPOD SENCE PANDEMIJE ODSLEJ NA OGLED TUDI NA RAZSTAVI

*Zasedal Odbor za narodnosti
stran 3*

*»Zrankoma, gda se zbidim, ške furt gledam na vöro ...«
stran 4*

*»Trno sam rada, ka sam nej sama ...«
stran 10*

UMETNINE IZPOD SENČE PANDEMIJE ODSLEJ NA OGLED TUDI NA RAZSTAVI

Pred kratkim sem v svoj elektronski poštni predal prejel vabilo na umetnostni dogodek v mo-

za ljubitelje likovne umetnosti odpiramo razstavo v živo,« je dejala gostiteljica.

Sodelujoči pri odprtju razstave 19. Monoštrske mednarodne likovne kolonije: (z leve) glasbena pedagoginja Anita Herczeg Páli, umetnostni zgodovinar Atilla Písnjak, generalna konzulka RS Metka Lajnsček, predsednica ZSM Andrea Kovács in župan Monoštra Gábor Huszár

noštrskem Slovenskem domu. Presenečen sem prebral, da gre za odprte razstave iz stvaritev 19. Monoštrske mednarodne likovne kolonije, ki se je odvijala avgusta 2020. Po krajšem premisleku pa sem prišel do spoznanja, da bodo razstavo letos spomladi odprli prav gotovo zaradi tega, ker do tega dogodka med drugim valom pandemije koronavirusa ni moglo priti.

Likovne kolonije v predlanskem letu se je udeležilo deset vidnih likovnih umetnikov, ki pa so jih zaradi previdnosti takrat povabili samo iz Slovenije in z Madžarske. Njihove stvaritve – slike in kipi – so od 12. maja na ogled v razstavnem prostoru Slovenskega doma.

Po krajši glasbeni točki v izvedbi *Rozi Könye* na flavti, ki jo je na klavirju spremljala glasbena pedagoginja Anita Herczeg Páli, je goste pozdravila predsednica Zveze Slovencev na Madžarskem Andrea Kovács. Izpostavila je, da imajo monoštrske mednarodne likovne kolonije že tako bogato tradicijo, da bi organizatorjem bilo žal, če bi srečanje v letu 2020 odpadlo. »Kolonijo smo priredili, drugi val pandemije pa je onemogočil odprtje razstave. Takrat smo predstavitev umetnin pripravili na spletu, danes pa

Mestna občina Monošter že vrsto let sodeluje pri kolonijah kot soorganizatorica. Župan Gábor Huszár je tokrat priklical v spomin, kako zagreto so tistega maja in junija usklajevali z osta-

Udeleženci dogodka so tokrat prvič v živo videli umetnine, ki so bile doslej predstavljene samo na spletu

limi organizatorji, kar pa ni bilo enostavno zaradi zaprtih meja. »Sprejeli smo modro odločitev in tako virus ni mogel prekiniti naše dolge tradicije,« je svoje misli sklenil prvi mož mesta. Na koncu svojega nagovora je najavil pobudo, da bi vsako bodočo likovno kolonijo povezali s samostojno razstavo enega od sodelujočih umetnikov. Letos naj bi se kot prvi predstavil György Csuta iz madžarske županije Békés.

Slednji ustvarjalec se je s svojima slikama v letu 2020 odzval

na takratno dogajanje v svetu in na Madžarskem, je navzoče opozoril umetnostni zgodovinar Atilla Písnjak. Kakor je kustos Galerije-Muzeja Lendava v nadaljnjem izpostavil, je Igor Banfi slikal osamljenost v naravi, Ferenc Kovács monoštrske pejsaže, pri Endreju Göntérju pa se je narava srečala s pripovednostjo. Svellana Jakimovska Rodić naj bi ustvarjala intenzivno in dinamično, Maria B. Ravnio se je posvetila detajlom v naravi, medtem ko je Barbara Kastelec slojno strukturo zemlje povezala z doživljanjem družbe. »Leta 2020 se je pojavila tudi nova tehnika, tukaj pripravljene skulpture smo namreč v Lendavi odlili v bron,« je še podčrtal umetnostni zgodovinar in pri tem naštel imena sodelujočih kiparjev Istvána Vanyúrja, Ferenc Királyja in Jánosa Lipovicsa.

Tokratno razstavo je odprla

STIKI S SLOVENCMI V PORABJU

ZAHVALA BIVŠEMU PRESEDNIKU J. HIRNÖKU

Sodelovanje med goriškim Kulturnim domom in Zvezo Slovencev na Madžarskem (ZSM) iz Monoštra v Porabju sega že v daljna 80. leta prejšnjega stoletja. Prve navezave s slovenskimi organizacijami na Goriškem sta vzpostavila Marijana Sukič (današnja glavna in odgovorna urednica tednika »Porabje«) in

Igor Komel (predsednik Kulturnega doma v Gorici), Andrea Kovács (predsednica ZSM) in Jože Hirnök (bivši predsednik)

Jože Hirnök, dolgoletni predsednik krovne organizacije (ZSM). V vseh teh štirih desetletjih se so navezave postopoma dograjevale in sodelovanje je zaobjelo tako likovno umetnost kot tudi glasbeno in literarno ustvarjalnost. Posebno pozornost pa so v teh letih posvetili tudi raznim mednarodnim projektom kulturne narave, ki so še dodatno prispevali k razvoju sodelovanja slovenskih manjšin izven meja matične domovine, saj so se aktivno pridružile tudi slovenske organizacije z avstrijske Koroške (ZSO).

Na osnovi dosedanjih stikov sta se pred dnevi na sedežu slovenskih organizacij »Lipa« v Monoštru, prvič srečala nova predsednica zveze ZSM, Andrea Kovács in predsednik Kulturnega doma v Gorici, Igor Komel. Srečanju je prisostvoval tudi bivši predsednik Zveze, Jože Hirnök. V dolgem in prijateljskem razgovoru sta predsednika predstavila delovanje in vloge posameznih ustanov tako na Madžarskem, kot v Italiji ter izluščila posamezna področja nadaljnega medsebojnega sodelovanja. Predsednica ZSM, Andrea Kovács, je vsekakor izpostavila težjo po vzpostavitvi stikov, ki naj bi še dodatno obogatili mrežo navezav med Slovenci izven Slovenije.

V zaključku pogovorov je predsednik goriškega Kulturnega doma I. Komel izkoristil priložnost, da se je uradno in obenem iskreno zahvalil bivšemu in dolgoletnemu predsedniku ZSM, Jožetu Hirnöku, za vzpostavljeno sodelovanje. Plodni stiki so prav gotovo pozitivno vplivali na vsestransko kulturno manjšinsko delovanje, istočasno pa so dopolnjevali sodelovanje z različnimi kulturnimi subjekti v matični Sloveniji.

Vili Prinčič

nizatorjem (med njimi tudi dolgoletnemu strokovnemu vodji Feriju Geriču) in izrazila veselje nad ponovnim snidenjem z umetniki v prvem tednu letošnjega avgusta. Sami pa lahko le upamo, da se 21. Monoštrska mednarodna likovna kolonija ne bo več odvijala v senci pan-

demije.

(Slika na 1. strani: Generalna konzulka RS Metka Lajnsček z likovniki, ki so se udeležili odprtja razstave: (z leve) Endre Göntér, György Csuta, János Lipovics in Ferenc Kovács.)

-dm-

foto: Silva Eöry

Zasedal Odbor za narodnosti

9. maja 2022 je v novem parlamentarnem mandatu prvič zasedal Odbor za narodnosti državnega zbora. Člani odbora so razpravljali o novelah treh zakonov, ki se bodo obrav-

reševanju in predlog o predpisih, povezanih s preklicem izrednega stanja-vladanja z dekreti), izoblikovali mnenje in se odločili za splošno obravnavo predlogov.

navali tudi kot narodnostni dnevni redi (predlog o 10. spremembi osnovnega zakona - ustave, predlog o spremembi zakona o zaščiti in

Odbor se je odločil tudi o formuliranju pododborov. V skladu z dosedanja prakso bo imel odbor tri pododbore. Pododbor za kontrolo bo vodil slovaš-

ki zagovornik Antal Paulik, pododbor za šolske, kulturne in cerkvene zadeve slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss in pododbor za samouprave, zunanje zadeve in finance pa bolgarski zagovornik Simeon Varga.

Odbor za narodnosti se je odločil, da bodo njegovi člani sodelovali v delu stalnih odborov in komisij Parlamenta.

* * *

Na plenarnem zasedanju parlamenta - parav tako 9. maja - je Parlament na predlog predsednika Lászla Kövérja za podpredsednike Odbora za narodnosti izvolil slovensko zagovornico Eriko Köleš Kiss, srbskega zagovornika Ljubomirja Alexova in bolgarskega zagovornika Simenona Vargo.

F. Sütő

ALI MO SE ZAVOLO VÜZEMSKÉ ŠONKE EŠČE POSTILI?

Vsi smo čakali vüzemske svetke. V teji in dušji smo se pripravljali, dolgo post smo meli, menje smo geli, alkohola nej pili ali nej kadili. Dosta tekočine smo pili in s tem iz teja vözagnali čemer, toksine. Vage so par kil menje kazale, gratali smo bole gibčni.

Dapa prišla je vüzem, znauva smo začnili več gesti pa piti, kak bi trbelo. Pitam, sto se leko nazajdrži, gda na stauli vidi küjano šunko, pofaršana jajca, gorzrejzeni ren pa doma pečeni vrtenek. Takšoga ipa z dobrim apetitom gejmo, niške se ne briga s kilami, nika se ne šté. Pa nej samo za zajtrik, tak dé tadale podnek pa večer tó. Dapa če tau eške ne dojde, zadvečerka démo k žlati, tam nas pa trucajo, aj gejmo pokaraj pa pigémo alkohol. Ne moremo se prauto postaviti, ka nej bi koštavali kaj sladkoga, pokaraj ali reteše ... Vej je pa vüzem, ne šika se, ka bi nej vzeli, ka nam ponidijo.

Na tretji den eške itak gejmo šunko, jajca, vse, ka je ostalo, več nam ne spadne tak dobro kak na vüzemsko nedelo, dapa po naši šegi posvečeno hrano nej slobaudno taličiti, moramo go pogesti. Eške drtinje in jajcine lüškinje vküpperemo, v ogenj ličimo, naj zgorijo.

Na tretji den nas začne želodec boleti, pika nas žuč, lagvo se počütimo, ne moremo na sronjek. Tak se počütimo kak luftbalon, smo napinjeni. Ka de nam de pomagalo? Moramo znauva dieto začniti. Šalato, zelenjavo pa sadje gesti,

dosta tekočine piti, najbolje vodau. Moramo se dosta gibati, naj nam prebava (emésztés) vred pride. Gejmo takšo hrano, stera nizko kalorijo ma pa dosta vitaminov. Par dni ne gejmo mesa, mastno gesti pa cukar. Gejmo dosta šalate: čepincli (motovilec), šnidling, čemaž, ščabe (kislice), špinačo pa blitvo (mángold). Najbaukše je, če je leko doma pripauvamo, več vitaminov pa mineralov majo pa bole žmani so, kak če je v bauti küpimo.

Čepincli ma v sebi trikrat več vitamina C kak druge šalate, vsebuje 80 procentov vodé, zato pomaga pri odvajanju vode pa čemerov, ka nji mamó v organizmi. Če ga geseni posejemo, mo ga rano sprtolejt že leko brali pa geli. Vzimi ne zmrzne, gda se snej odtopi, ga že leko gejmo. Dober je gé s tikvinim olinom ali z jogurtovim prelivom.

Ščabe (kislice) dobro pucajo želaudec pa črevesa, v nji je dostafele vitaminov. Bole so žmane tiste, stera na travniki rastejo, dapa moramo paziti, pri poštijaj je nej slobaudno brati, ka so pune praja pa toksinov.

Z dietov pa gibanjom se normalizira naša prebava (emésztés), mo se znauva dobro počütiti. Leko, ka par kil dolapistimo, ranč tiste, stera smo za vüzem goravzeli. Smo trpeli za zdravje? Ja. Zatok ne pozabite, samo telko gejte, kelko vam dobro spadne (tekne) pa nika več nej.

Magit Čuk

Zbaugom, Stanko!

(1960-2022)

Prejšni čertek so na markovskom cintori slobaud vzeli od Stanka Črnka (pd. Zvonar), steri je s toga sveta odišo dosta prerano, v 62. leti starosti.

Stanko je v Porabje najprva prišo leta 1978, gda so se srečali športniki z Dolenjoga Senika pa Čepinec. Od tistoga mau, najbolje pa po leti 1990, po ustanovitvi Slovenske zveze, je s svojov dobrov

volauv pa harmonikov bijo na skurok vsej porabski programaj. Če je trbelo, je s svojimi skupinami (Gorički lajkoši, Što ma čas) gorastaupo na srečanju ljudski pevcev pa godcov, na vaški dnevaj, na borovi gostüvanjaj, če je trbelo, je sam s svojo harmoniko špilo pa popejvo na otvoritvi razstav, ojdó je z nami po fašenki, brezi njega nej bilau Vrajže nauči ...

Zadnja tri lejta je bijo harmonikaš Porabskoga triona, vej je pa dobro pozno nej samo goričke, liki porabske naute tó. Če pa stero nej pozno, so ma go dvakrat spopejvali, pa go je že zašpilo. Bijo je naravni talent s svojim krepkim, posabnim glasom pa s posabnim glasom svoji mali fud.

Njegovo delo je Slovenska zveza priznala leta 2019, gda ma je podelila priznanje »Za Porabje«.

Stanko je bijo vküpzraščeni s svojo harmoniko na gumbe, vsigdar go je emo v avtoni. Nigdar se ma go je nej vnaužalo naprejevzeti. Leko je bila tau kakšna veselica ali samo kakšni padaši, kakšna prijateljska družba, on je vsigdar pripravljeni bijo kaj zašpilati pa spopejvati. Nej je bijo vönavčeni muzikant, dapa muziko, pesem pa veseldje je noso v krvi. Pa ka je najbolje važno, vse tau je tálo z lidami, vse tau je tálo kak dar. Rejsan je bijo dar za našo - porabsko pa goričko - krajino. Človek, muzikant, steri de nam trno falijo.

Stanko, naj te dobra vola, naj te tvoj glas pa glas tvoje harmonike ne zapistijo na drugom svejti tó nej, če 'š lagve vole, zašpilaj pa spopejvaj si kakšno domanjo pesem. Pesem, stera je bila tvoj žitek, naj te sprvaja po smrti tó.

Počivaj v miri!

M. Sukič

www.radiomonoster.com

PREKMURJE

700 let

Občina Črenšovci je s prireditvijo, steroj so dali ime Tü san duma, proslavila svoj občinski svetek, pauleg toga so obeležili tudi sedemsto let od prve omembe vesnic Črenšovci in Bistric v pisnih virih. Slavnostni guč na prireditvi, stera je bila v telovadnici Osnovne šole Franceta Prešerna, je mela županja Občine Črenšovci Vera Markoja. Povedala je, ka so v okviru svetka v zidini občine odprli nauvo poročno dvorano, v črenšovskom športnom parki pa so predali nameni nauva športna igrišča. Ob pomauči evropskih in državnih penez so napravili tudi dvejev nauvi kolesarski pauti. Podelili so tudi dve občinski priznanji, in sicer krvodajalci Bojani Tibauti in Ljudskim pevkam iz Žižkov, pa občinsko nagrado, stero je daubilo Športno društvo Trnje.

V okviru letošnjih prireditev ob občinskem svetki so predstavili tudi dve nauvi knjigi: Marije Hren Moja herbija in Marjana Horvata Dedi, pripoveduj o..., pauleg toga so podelili tudi nagrade za najbalkše fotografije iz krajov občine. Dr. Andrej Hozjan pa je predstavo svojo nauvo knjigo Pregled zgodovine Prekmurja. Ob 700-letnici omembe kraja so vödali razglednico kraja Črenšovci. Odlaučili so se ške, ka do vsakšo leto vödali razglednico tistoga kraja, steri de pripravo glavno prireditev ob občinskem svetki. Zanimivo je, ka so slavje ob prvi pisni omembi kraja pripravili tudi v Odrancaj, in tau 8. majuša, na den, gda so bili Odranci kak Adrianci prvič pisno omenjeni leta 1322. Tau je bila ena listina, stero so napravili v Temišvari, v Romuniji, v njoj pa je podrobno opisano imanje dolnjelendavske rodbine Bánffy. Té dokument si je odranska občina pridobila v budimpeštanskem narodnom muzeji.

Silva Eöry

Jožica Vučko iz Gaberja

»ZRANKOMA, GDA SE ZBIDIM, ŠKE FURT GLEDAM NA VÖRO ...«

V vesnici Gaberje, stera je samo par kilometrov vkraj od Lendave, in ma tudi vogrsko ime Gyertyános, že od malih nauč žive Jožica Vučko, moja pajdašica, s stero sve inda svejta vküper delale na firmi Podjetje za informiranje. Doma sam jo gorziskala nekaj kednov po tistom, ka je zgotovila svojo službeno paut. Nej je ške glij v penziji, tau naj bi se zgaudilo v začetki leta 2023, liki je zdaj, tak kak v Sloveniji pravimo, na čakani. »Čiglij zdaj že tri mesece več ne odim v službo, jo ške furt senjam. Pišem čestitke, sestavljam osmrtnice. Zrankoma, gda se zbidim, ške furt gledam na vöro, pa mi te na pamet pride, ka mi nej trbej titi delat, tak ka se leko v posteli ške na drugo stran obrnem. En cajt sam brodila, ka sam na dopusti, pa ka morem pau rama gorobrnaviti in vse pospraviti, zdaj pa mi pomalek na pamet pride, ka tisto, ka nemo napravila gnes, počaka na zranje. Inači pa si furt kaj za delo najdem. Delo

samomi de žmetno, mo vidli, ka de cajt prineso, spoj kak de s čerko, če v Ljubljani ostane ali pa pride nazaj v Prekmurje živet.«

Jožica Vučko s portretom, steroja je od sodelavcov dobila v dar

V držini Kreslin sta se oči Ignaci in mami Angeli naraudile tri čerke: »Ges, stera sem srednja, sem ostala doma, starejša sestra Verica se je oženila v Podčetrtek, mlajša sestra Matejka pa s svojo držino žive nej daleč vkraj, v Mali Polani. Leko

ga vala delovala ške dva medija madžarske manjšine, tak novine Népujság kak MMR, Pomurski madžarski radio, službo dobila glij zatau, ka zna vogrski gezik:

»Mogauče bi kakšo Sobočanko v službo vzeli, pa so te mene, vej pa je trbelo pisati čestitke v vogrskom geziki, male oglase san sprejemala, osmrtnice in tak ta dale.«

Na službenom izletu leta 1988 na rovaškem mordji. Jožica drugä z leve strani

Tri sestere (od leve): Verica, Jožica in Matejka

vidim pa delo me tudi veseli,« prva povej sogovornica, stera ma gračenek pa tudi gorice, pauleg toga pa rada tudi kaj speče in sküja za svojo držino. Istina gé, ka sta tak sin Matej kak čerka Tjaša nej več dosta doma. Sin s svojo držino žive na Goričkom, vej pa je že pred leti na Rumičovom bregi v Moravskij Toplicaj küpo ram, čerka pa ške študera v Ljubljani. In tak zdaj v glavnom sama žive v velkom rami: »Zagnauk ške dé, ali kak je vse iz dneva v den drakše, ne vem, kak de. Pred lejti nas je bilau ške puno v rami, vej pa je moja držina živela v nadstropji, oča pa mati pa v pritličji. Enomi

povem, ka sem nej mela lagvo mladost. Fajn smo živeli. Meli smo malo paverstvo, pauleg toga je oča odo tudi v službo v Lendavo, v firmo Elma, stera se zdaj zove Elektromaterial. Mama je bila doma vertinja.« Po zgotovljeni srednji ekonomski šauli, na stero je odila v Mursko Soboto, se je Jožica v glavnom prekmurskom varaši tudi zaposlila. Prav joj je prišlo, ka se je včila tudi vogrski gezik. Tau pa zatau, ka v Gaberji živejo tak Slovenci kak Vaugri in se v dvojezični šauli vsi včijo oba gezika. Pravi, ka je na Zavodi za časopisno in radijsko dejavnost, v sterom sta pauleg Vestnika in Mursko-

zasadila gorice v Lendavskih gorica: »Kreslinovi so znali titi s kobilami v gorice, pa so tam ostali en keden. Velke gorice so bile. Oča je mräu in tak smo jih erbale tri sestere. Müvi z Matejko ške delave, Verica pa si je tam, gé žive z držino, napravila svoje gorice. Neka malo trsov smo že vözasekali ali še kakših 600 trsov jih mamo. Gejo na takšom mesti, gé je velki breg pa se ne da z mašinami delati. Rada sam, ka mi deca pridejo pomagat. Glij zadnjič sam jim pravla, gé se največ pogučimo o držinskih rečaj pa se potaužimo eden drugomi, v gorica, med delom. Čiglij pri-

dem večer zmantrana domau, sam sigdar vesela, gda dem v gorice.«

Jožica Vučko je znana tudi kak dobra sakačica. Gda je šla ekipa Vestnika na kakšo tekmovanje v küjanji bograča, je bila glij ona furt tista glavna, stera se je vrtele okauli kotla. Tudi perece zna trnok dobre speči: »Že od malih nauč rada küjam pa pečem. Na pereciadi v Dobrovniki sam tudi priznanje dobila. Bograč pa smo dostakrat sküjali glij te, gda smo delali v gorica, tak ka sam sodelovala večkrat na Bogračfesti, pa tudi v Ljubljano smo šli na prireditev Diši po Prekmurju in smo tam gvinili na tekmovanji v küjanji bograča.« Lepe spomine ma na službo, spoj na tista prva leta, gda je bilau več cajta namenjenoga tudi druženi, nej samo na izletaj, na stere so vsakšo leto šli zaposleni, liki tudi inači: »Rejsan smo dosta vidli, vej pa smo usakšo leto šli nekan, ali v sausedni rosag ali pa inan po Evropi. Ob petkaj pa smo

si znali napraviti tudi kakši piknik, tam ob reki Muri, v naravi. Radi smo se družili in bili vküper tudi izven delovnega cajta.«

Zdaj, gda je že skor penzionistka, je vesela, ka ma več cajta tudi za druženje z vnükico in vnükom, osemletno Tinkaro in triletnim Adamon. Vüpa, ka de ške dugo tak in si najbolje želej, ka de njoj zdravdje ške neka cajta dobro slüžilo. Tudi mi ji tau želejmo. (Kejp na 1. strani: S sodelavci z Vestnika zadnji den slüžbe.)

Silva Eöry

Kejpi: osebni arhiv Jožice Vučko

Indašnje slovenske meštrije - 20.

Menjše meštrije (2)

Preminauči keden smo si malo poglednili delo majstrov, šteri so se inda svejta spravljali z gvantom. Najlepše pa se je paverski človek tō za veuke svetke naravno. Takšoga ipa so ženske rédile *papérnate rauže*. Tau šego dobro poznamo v

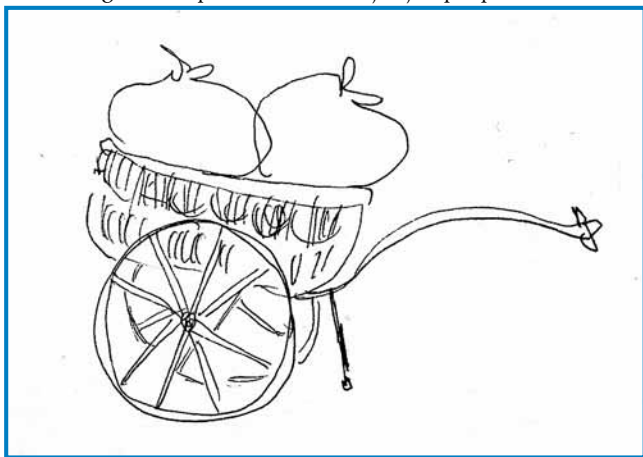
zani gvant z Ljubljane, eške po drūgij svetovnoj bojni pa so ga raučno vlejkle z malimi kordami. Pomalek pa je vse ovaško gratalo: lüstvo je več nej pralo v potokaj in je nej v kropi parilo gvant, vej so pa na furt več mejstaj kúpili pralne mašine.

majstri so zvekšoga delali od iže do iže, največkrat so uni narezali in pripravili cejlo mesau. S toga so mesarge za svojo delo navečkrat plačo tō dobili, ponavadi pa so delali kak kovači tō.

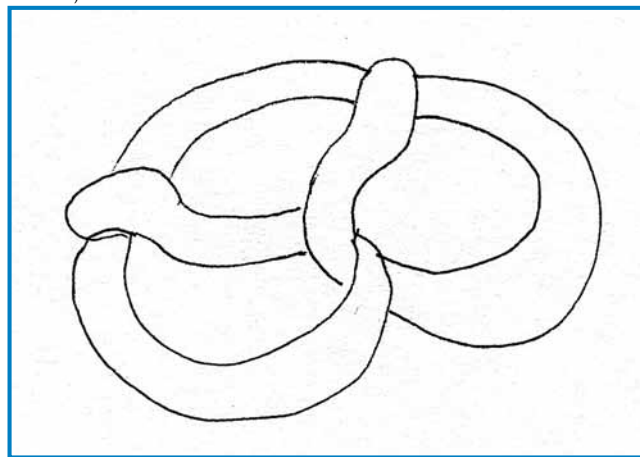
Mesarije so bile na Slovenskom

odavale po drūgi varašaj in na rovačkom tali Istrije tō, na den so vkūper spekle kauli gezero kil krūja.

Krušarice so v ednoj nauči dvakrat-trikrat pekle, gda so se pa krūji sladili, so je zranksoma rano sklale v drvenke. Do

S takšimi kordami so »perice« pelale zamazani gvant z Ljubljane v svojo vesnico Bizovik, ka bi ga vōzaprale za peneze

Takše perece (preste) so pekli v gorenjskoj vesnici Velesovo - drūgo veuko središče prestarov je biu varaš Črnomelj v Bejloj krajini

našom Porabji ranč tak.

Na cejlom Slovenskom so ženske delale pūšle s kreppapéra ali takšoga papéra, šteroga so pofarbale, te pa eške namaučile v vauk. Napravile so vsefelé: pagejt in venec sneje, korine drūžbanov in drūgi gostūvanjčarov. Pri tejm je bilau sigurno naprejspisano, kak veuke pa kakše forme morejo korine biti.

Ženske so rédile korine za regrute tō, šteri so bili malo vekši kak zdavanjski. Cvejte, vence in pūšle so majstrice dejvale na domače oltare tō, ž njimi so od znautra kinčale cerkve, depa kapejle pa križe pri poštijaj ranč tak. Na našom konci Slovenije so ženske rade kombinérale papérnate rauže s friškim zelenjom.

Vsakši gvant pa je trbōlo redno vōzapрати. Kauli vekši slovekski varašov so paverkinje začnile varašancom prati zavolo toga, ka bi si malo penez zaslūžile. Največ takzvani »peric« je bilau v vési Bizovik blūzi Ljubljane, njini možauvge so bili srmački tesarge, zidarge ali tišlarge, šteri so nej meli cejlo leto delo.

Bizovičarke so inda svejta na glavej, v pūnkľaj nosile zama-

K pranjji je slišalo pejglanje ali »monganje« med dvōma valekoma tō, najžmetnej je bilau vōspejglati svetešnjo nošo. Pericam so se dosta conali, o nji so napisali vnauge špotlive naute.

Za pranje je bila mujs potrejbna voda, štero so na dvoriškaj pomagali najti *štūdenčarge*. Dosta se je pripovejvalo o šarlatanaj med njimi, donk pa leko povejmo, ka so té majstre trnok cejnili. Vej so pa pomagali vōskopati štūdence, štere bi vsakši mujs mogo meti doma. Vodau so iskali s takšov enoletnov leskovov ali vrbovov šibov, štera je mejla dva vrejeka. Ništerni majstri so teva dva orá naprej držali, drūgi so obratno, dva konca šibe v rokaj meli. Te so pa čakali, ka se šiba vugne prauti zemlej. Pravi štūdenčarge so znali tau tō povōdati, kak globko trbej kopati do vodé.

Takši majstri so bili v veukoj nevarnosti, dostakrat je je v lūknji zalezala voda ali zakopala zemla. Štūdenčarge so pomagali napraviti črpalke (szivattyúk) tō, lüstvo pa je donk eške dugo nūcalo kankle. Dosta vodé je bilau potrebno na mesarijaj ranč tak, gde je biu glaven prejdjen *mesar*. Té

med največšimi svetkami. Nekda je na večerdjo vkūpprišla cejla ves in - kak so ništerni klajfali - so v ednoj nauči zeli vse, ka so zmesarili. S toga je telko istina, ka so lidgé kauli božiča in nauvoga leta rejsan od iže do iže ojdli, tak je vsakši v vesnici furt emo kaj za gesti. V ništerni dolenski krajinaj so svinjau zaklali nakli, indrik pa so go obesili na gauge (šragle). V našom Prekmurji so pravci dojosmodili kosminje, v drūgi krajinaj je tau nej bila šega. Svinjé so zvekšoga vseposedik poštvūvali, na dosta mejstaj so jim dva dni pred mesarijov baukšo gesti davali.

Krū ne gejmō samo te, gda je zabadanje. Po varašaj na slovenskom maurdji pa je do začetka 20. stoletja nej bilau pekarajov, zatok so krū kūpūvali od *krušaric*, štere so na placaj odavale dajca in piškence tō. Po vesnicaj kauli Trsta je furt več paverskoga lüstva bilau, zatok so mogle vertinje ranč tak peneze slūžiti.

Krušaric je bilau več kak peči, zatok so mogle edna za drūgov peči. Ka bi se nej vkūpzmejšale, so v vsakši svoj krū nutpotisnile svoj monogram. Zvūn Trsta so svoje produkte

začetka 20. stoletja se je prauti Trsti vlejko dugi karavan žensek, ništerne so svoje pake dale na somare. Za en malo pa so v tom veukom varaši oprli več pekarajov, tak je ta stara meštrija pomalek cejľak vōmrla.

S sličnov meštrijov so se spravljale *prestarice*, štere so perece pekle. Pravijo, ka so tau delo začnile ženske, štere so zgūbile slūžbo, gda so razpūstili klaušter v gorenjskoj vesnici Velesovo. Dosta vse kaj pa so se leko navčile na tihinskom tō, vej so pa v bližanji nemški krajinaj ranč tak delali perece.

Pravijo, ka so prestarice testau skūjale, prva kak liki bi ga spekle. Največ perecov so narédile v adventnom in postnom časi, odavale so je cejľak do Ljubljane. Friške perece je lüstvo najšlo na vsakšom stoli v vsakšoj krčmej, gde so dobro spadnili cūj k ladnoma pivi.

Tak smo prejkpoglednili delo en par majstric in majstrov, šteri so se spravljali z gvantom pa gesti. Prišešnji keden slobaud vzememo od indašnji slovenski rokodelcov, depa tačas moremo spoznati eške en par menjši meštrij.

-dm-
ilustraciji:
Marija Kozar

ŽELEZNA ŽUPANIJA

V nevarnosti je divji cvet leta 2022

Navadna kukavica je divji cvet leta 2022, depa v velkoj nevarnosti je najbola za volo nas, zavolo lüstva. Zato, ka škropimo, umetno gnojilo nūcamo, gnojšnica se vozi na travnike, najbola pa vejn zavolo toga, ka se travniki ne kosijo, bola se mulčajo. Tau je fejt nej dobro za travniške divje rauže. Še prvin kak bi rauža vōodcvela, se vkūpzmulča pa vse, ka s tauga ostane, tam sprnej na travnikaj. Od tauga rauže pomalek taminijo pa samo ta duga trava cela ostane.

Gda se je kosila trava za senau, te so vsigdar počakali, aj trava ozrejli, samo junija, julija so začnili kositi pa travo šišiti. Dočas so rauže vōodcvete, semen je ozrejlo, steroja je veter tadala odneso. Pa če je v dobro mesto spadnilo, tam je nauva rauža ali trava vōpognala. Gnesden že rejdko videti taši travnik, gde rauže cvetejo. Zavolo toga je fčel, divji fčel tō menje, pa nej samo fčel, drūge stvari, žuželk tō, stere v travi živejo. Tau je pa zato, ka z mašini naglo se kosi pa stvari (živali) nejmajo časa, ka bi vujšli pred kosauv.

Navadna kukavica je fejt lejpa rauža, depa žau, vsigdar menje primerov je na travnikaj. Zavolo toga so zaščitene (védett), vsakša betva te rauže deset gezero forintov vrejdnosti ma. Tau znamenōjva, če en pūšeu naberemo, več kak stau gezero forintov držimo v rokej. Če tau kakšni inšpektorji vidijo, te štrafajo, nej malo, ranč telko trbej plačati, kelko vrejdnosti majo tiste rauže, stere v rokej držimo.

Te orhideje na taši ogradaj rastejo, steri so nej tazapūščeni, steri se na leto gnauk ali dvakrat kosijo. V Železni županiji najbola v Porabji pa v Őrségi rastejo, v travniški sadovnjakaj, tam, gde se še kosi, gde se ne mulča.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Slovesnost ob dnevu zmage nad fašizmom

V Topolšici je potekala slovesnost ob dnevu zmage nad fašizmom, s katerim se praznuje tudi konec druge svetovne vojne. Predsednik države Borut Pahor je povedal, da sta dan zmage in dan Evrope povezana bolj, kot si mislimo. Po Pahorjevih besedah je potrebno negovati spomin na dejstvo, da je bila Slovenija na strani zmagovalcev druge svetovne vojne. Slavno partizansko gibanje je leta 1945 slavilo velik uspeh, je izpostavil in poudaril pomen velike evropske ideje, ki je pokazala ves svoj blagor za človeštvo, saj varuje mir in blaginjo. Mir, svobodo in varnost pa moramo zavarovati, je še dejal Pahor, ki je pred slovesnostjo skupaj s šoštanjskim in velenjskim županom, Darkom Menihom in Petrom Dermolom, položil vence pri spominskem znamenju, posvečenem talcem in padlim borcem, žrtvam fašizma iz Topolšice 1941–1945. Topolšica je bila namreč eno od petih evropskih prizorišč, kjer so zavezniki leta 1945 dosegli podpis brezpogojne kapitulacije nemških oboroženih sil. Poveljnik nemške armadne skupine E generalpolkovnik Aleksander Löhr je kapitulacijo nemških sil za Jugovzhodno Evropo v štabu četrte operativne cone po celodnevni pogajanjih 9. maja podpisal prav v Topolšici.

Družina praznovala 70. obletnico izhajanja

Slovenski katoliški tednik Družina je proslavil 70. obletnico izhajanja. 7. maja 1952 je namreč na Goriškem izšla prva številka tednika. Za Družino stoji 60 zaposlenih in 300 pogodbenih ustvarjalcev, bralcev tednika in njegovih prilog Naša družina in Slovenski čas pa je 100.000. Družina je bila najprej štirinajstdnevnik, leta 1973 pa je postala tednik. Visok jubilej so obeležili s predavanjem, zahvalno mašo in druženjem. Mašo je v ljubljanski stolnici daroval ljubljanski pomožni škof, pri Slovenski škofovski konferenci odgovoren za medije, Anton Jamnik.

PISALI SMO PRED 30. LEJTI

V 10. številki časopisa Porabje, stera je vöprišla 21. majuša 1992, je Irena Barber na prvi strani pod naslovom Lejpiva dva dneva sta bila ... pisala o tom, kak je bilau 2. in 3. majuša, gda je v Porabje prišo na obisk mešani pevski zbor iz Trbovelj: »Želeli smo, da bi naše goste čüli v več vasnicaj, zato smo organizirali tri nastope (fellépést). Na Gorenjom Seniki smo večkrat bili z nistarnimi slovenskimi pevci. V Števanovca, sploj pa na Verici se je pa nej tak na gausta dalo kakšen pevski program organizirati. Zato smo paul leg Senika tadv kraja vöodabrali. Na Gorenjom Seniki je najlepše bilau, da smo vsi vküper spejvali pesem Lipo. Po večerji je prišla harmonika pa smo vsi veselo plesali pa spejvali. Drugi den smo se srečali pri števanovskoj cerkvi. Naši gosti so meli koncert po meši. Da so začnili notzvoniti, nam je srcé bola na gausta bilo. Mi, Gorenjisančarge smo na meši pomagali spejvati Števanovčarom. Po koncerti smo se srečali z ženskim pevskim zborom. Popodneva smo se vzeli na pau, nastop smo meli na Verici. Na Verici so se ljudjé lepau vküpnabrali, kakoli je ves nej velka, kulturna dvorana je puna bila. Dobro je bilau videti, ka ljudjé čakajo, aj začnamo program. Da so Gorenjisančarge spejvali, smo vidli ljudi, ka so skoruk z nami vred spejvali, povejmo „Primi bratec kupico“. Naši gosti so tü lejpi koncert meli. Tak lejppoga, ka da smo že dojprišli z odra, ljudjé so nej domau šli. Tüj je tü naprejprišla harmonika pa je ples nastano. Tejva dva dneva tau svadočita, ka če se malo potrüdimo pa malo vküpdružimo, se dosta lejppoga da naprajti.«

Ernest Ružič je nam predstavo zbornik Narodne manjšine 2 z naslovom POGLEDI AKADEMIKOV NA PROBLEME

MANJŠIN, steroga je vödala Slovenska akademija znanosti in umetnosti, v njom pa so razprave, stere so napisali akademiki iz nekdešnje Jugoslavije po obiski rovaške, slovenske in srbske manjšine leta 1989 na Vogrskon: »Zbornik je predstavil akademik profesor doktor Anton Vratuša, rekoč, „da avtorska besedila obravnavajo na ta ali oni način v

predstavitev zbornika so prišli le slovenski akademiki in akademik Stojan Vujičić iz Budimpešte.«

V rubriki DOBRI TANAČI je veterinar dr. Žolt Talabér piso o tom, kak trbej polagati svinjam: »Na tau moremo velki skrb meti, najbola od tauga visi, kakše svinje mo meli. Če njim čedno polagamo, lepau

vsigdar moremo skrb meti, aj se živina ne prdjey. Pazite: ne dajmo svinjej takše krumpline, steri so dugši cajt na sun-ci ležali, pa so zeléni gratali, tau je čemer (strup) za živino pa za človeka tü. Če v pomije sirauvo mesau ali takša voda pride, v sterom smo mesau prali, moremo je stjüjati, ovak svinjé leko fejs betezne gratajo. Cejlo kukarčno zrnje je nej vrejdo polagati, tau živina ne more ponücati, samo polaganja na nikoj dejvamo. Kukarco pa drügo zrnje je vrejdo semleti, dapa nej dosta na gnauk, aj na nikoj ne pride. Obrok pa polaganja vsigdar na kmično, luftnato mesti vrejdo držati. Z nejlo-na žakli so nej najbaugši, v njim se obrok zvüzdjé ali plesniven grata. Preveč dobro leko ponücati senau (krmo) z lucernov ali s komaca. Vzima, da zeleno polaganje nejga, vekše svinjé tau preveč rada grzėjo. Svinjan sau tü trbej, zatok polaganje moremo soliti, V edno kanto pomije 1 - 2 dek sauli dojde. VEČKRAT SE ZGODI ka zaman polagamo skrbno, svinja djej, dapa ne djemlé gora kak bi trbelo. Največkrat črvé ma. Tej, 20 - 30 centi dougi, bejli črvdjé ponücajo polaganje, ka svinja zej, pa eštje čemer tü rédiyo. Črvivasta svinja dola pride, kosminja nji grdo grata. Če tau vidimo pa živina eštje z repom tü graubo miga, gvüšno ka črvé ma. Zatok vam tanačivam, aj za 2 - 3 tjedna, gda so se prasci že vcujzeli k svojoj nauvoj mesti, dajte spisati vrastvo (zdravilo) prauto črvauv pa prauto srba tü. Srb tü malička stvar dela, svinj i krv ceca, tau go srbi. Živina nejma pokoj, ne more se gorazéti. Če svinja ne djej, kak bi trbelo, drislava grata ali ne gnoji, včasik je vrejdo veterinaru (állatorvos) zvati, dočas je eštje nej vékša nevola. Dosta žmetni betegov sé začne etak.«

Vküppobrala: Silva Eöry

bistvu vse temeljne razsežnosti problematike slovenske, hrvaške in srbske narodne manjšine na Madžarskem ... Njihova poglavitna značilnost je analiza stanja, procesov in odnosov tako v okviru samih narodnih manjšin ter med manjšino in večinskim narodom in v celotni družbi, kakor tudi v odnosih med obema sosednjima državama, zlasti na področju manjšinske politike ...” Zelo zanimiv, predvsem pa vznemirljiv je prispevek profesorja Ludvika Olasa z mariborske pedagoške fakultete. V Prilogi k zborniku se je lotil analize demografskih razmer v Porabju. Za osnovo rabijo profesorju Ludviku Olasu podatki iz najnovejšega popisa prebivalstva na Madžarskem. Zapišemo lahko, da so se opazovanja razmer med južnoslovanskimi narodi na Madžarskem lotili tudi drugi avtorji iz jugoslovanskih akademij. Zato je v zborniku zbrano pričevanje uglednih znanstvenikov na enem njihovih zadnjih skupnih potovanj, kajti na

do rasli, nedo betezasti, dobro pa žmano mesau nam dajo. Gnesden polaganje dosta košta, na tau tü moremo računati. Če sta opitali gazdo, kak sam vam tanačivo, ka so prasci dobili za polaganje, v prvom cajti njim tü tak trbej djesti davati. Sprvoga, da je živina eštje nej vcujvčena k svojoj nauvoj mesti, baugše je menje dati djesti, aj se ne prdjey. Nikši kvár nede s tauga, če prasec malo dolaprida, za par dni se vtjüj poberé pa de sledkar gvüšno dober djed emo. NA SAKŠO DOMANJO ŽIVINO JE VREJDNO, ka polaganje ne smejmo od ednoga dnéva do drügoga maniti (zamenjati). Mara se k nauvo polaganji pomali more vcujzéti. Sprvoga malo nauvo, več spoznano polaganje damo, po cajti pomali leko obernémo. S svinjami velika briga nejga, vse zejo: pomije, zeléno, domanji pa tjüpléni obrok tü. Tak leko polagamo, kak šagau mamu. Polaganje leko tjüjamo, dapa svinja sirauvo tü djej, če go tak navčimo. Nej je vrejdo polaganje dosta pa bistro manjavati,

V Lendavi in Dobrovniku premierno prikazali dokumentarec

SREČNO, MOJA PERNATA PRIJATELJICA

Dokumentarni film Srečno, moja pernata prijateljica je čustvena zgodba o sožitju človeka in štrka v Dobrovniku. Film je nastajal kar dve leti, lani in predlani. V tem času je nastalo veliko filmskih posnetkov o življenju ptice, ki je pet let obiskovala dvorišče domačije družine Srečka Raja iz Dobrovnika. Film so premierno predstavili v lendavski gledališki in koncertni dvorani in v kulturnem domu v Dobrovniku, kjer so avtorji tudi predstavili njegovo nastajanje.

Srečko Raj, Marjana Lebar in Leon Novak na premieri filma v Dobrovniku (Fotografija: Jože Gabor)

Idejo o snemanju dokumentarca so trije znanci Marjana Lebar, Srečko Raj in Leon Novak začeli uresničevati pred dvema letoma. Gre za zanimivo in edinstveno zgodbo, v kateri je prikazan poseben odnos človeka do narave, pri čemer je v ospredju odnos Srečka Raja do simbola Prekmurja štokrlje. V zelo čustveni zgodi Srečko pripoveduje o svoji ljubezni do ptic, še posebej do štokrelj vse od otroških pa do mladostniških let ter kasneje, ko se mu pred leti na dvorišču pridruži štokrlja, ki se k njemu po hrano in druženje vrača vsako leto. Snemanje je potekalo po različnih prekmurskih krajih, kjer štokrlje domujejo, iščejo hrano in se pred odhodom zbirajo. V filmske

Štokrlja Toka med sprehodom po dvorišču (Fotografija: Leon Novak)

podobe so avtorji vključili prekmurske naravne in kulturne znamenitosti, vsi, s katerimi so se pogovarjali, pa govorijo v prekmurskem narečju. Štokrlja se že več let vrača na dvorišče hiše v Dobrovniku številka 195, kjer jo najprej vsako pomlad težko pričakuje njen najboljši prijatelj in oskrbnik Srečko Raj. Ta jo ob obisku pogosti s kosi različnega mesa, najbolj pa ji tekne salama. Vsako leto se najprej v gnezdo naseli samec, dober teden za njim pa pride še samica Toka, ki kmalu obiše tudi Rajeve. Prvič jo je na dvorišču opazila majhna nečakinja Lana. Ker besede štokrlja še ni znala izgovoriti, jo je imenovala Toka in so ji potem tudi dali to ime.

Jože Gabor

Pod Srebrnim brejgom ...

... so hokejisti naprajli, ka so škeli pa ka so obečali. Nazaj v elito so prišli, drugo leto do se z najbavškimi na svejti srečali. Tau pa eške nej vse. Z drugoga kraja Srebrnoga brejga se je to gnako zgodilo. Madžarsko so njivi hokejisti to ta pripelali. Iстина pa je, ka Slovenci so na turniri druge divizije v Ljubljani daleč najbavški bili. Vidlo se je, kak lidam po dvej lejtaj Covida dobroga športa trbej. Vsigdar ji je skrak leda puno bilau pa skrak tevena ranč tak. Cejlo tau vese-dje bi eške vekše bilau, če bi Anže Kopitar v Merki zmejs to med najbavškimi biu. Dobro, un je trno dober hokejist, depa njegovimi klubi nejde najbavške. Kak vöglea, nika se nede zgodilo, kak se je že 2012. pa 2014. leta, gda je s svojimi Krali iz Los Angelesa najbavški biu. Dobro, pod našim brejgom smo gdasvejta kaj naupek prognozejrali, leko, ka v tom pisnaji se gnako ma zgoditi. Vejmo, prognoze davati nej vsigdar najlepše delo gé. Tak so se to ene druge prognoze za vcejlak nauupačne vöpokazale. Nogometni klub Olimpija iz Ljubljane velke pejneze obrača. Zaprav, tisti, steri klub kúpüvlejo pa odavajo, pejneze majo. Nauvi vert je Nemeč, steri je na velke pripovejdo, kak uni nazaj najbavški v Sloveniji gratajo pa kak do v Evropi njemi pejneze služili. Eške velkoga Roberta Prosi-nečkoga je za trenera pripelo. Depa daleč so od toga, ka bi najbavški bili. Eške ranč tak velki Maribor na velke trpeče, če se tau ma zgoditi. Ja, eden vcejlak tretji njim je trde oreje dau za tretji. Koper je že slovenski pokal daubo, zdaj eške se čaka, ka ligo to dobi. Ka pa Mura? Ja, nej njim na leci šlau. Ante Šimundža ji je kak trener daleč pripelo. Prvi so bili, v Evropi so dobro delo obredili. Depa pri mali klubaj je vsigdar tak, ka vekši te leko pogejo. Trgé dobri nogometiši so k tihincom odišli labdo brsat, na konci pa je eške Šimundža k nebesko bogatomi Ludogorci v Bolgarijo služit šau. Depa Mura de tau leto to v Evropi brsala. Je pa velka škoda, ka ranč prauti kraji so najbavške špilati začnili. Na konci jo dva najvejšiva čakata, naj-prva Olimpija v Ljubljani na konci pa Maribor na domanji stadion Fazanarija pride. Kamakoli Mura brsat pride, stadioni so skur do kraja puni, tak, ka za konec se dober služ leko čaka. Filmska režiserka Ema Kugler to dober služ ma. Ne pripovejdamo od pejnez, velke nagrade si je prislüžila. Njeni zadnji film Človek s senci njoj je na festivalaj po cejlom svejti že 80 velki nagrad prineso. Tau je rejsan dober film, steroga je Ema dugo delala. Leko povejmo, ka v nekši žlati z našim filmom Oroslan gé. Oba sta bila na Festivali slovenskoga filma Porotorž 2019 oprvin pokazna. Kak vöglea, ranč ženske slovenski film vse više pa više zdigavajo. Skrak Eme je tau Urška Djukić pa njeni film Babičino seksualno življenje iz 2021. leta. V pau leta je deset velki nagrad ranč tak po cejlom svejti dobila. Urška je režiserka mlade garde, stera vcejlak po svoje filme delajo. Ta nauvi val, kak vse vöglea, se tak brž nede dojstavo. Tak vöglea, ka nauvi kormanj vsefele za kulturo pa s tejm za film obečava. Tak mladi delavci na filmi dun eške kaj prislüžijo pa njim nede za krüj trbelo več na velke reklame za tevene delati. Naš Srebrni brejg bi to na film rad prišo, tak se kaulakvrat leko čüje. Pa se čüje tau to, ka un bi zavole vsega emo povedati, kak je ... Ops, tau pa se ne sme vöovaditi, leko čemeran grata, ka tau je njegva pripovejst, od stere samo un leko guči.

Miki Roš

... DO MADŽARSKE

Prva predsednica države

Prejšnji terek je tudi uradno nastopila svojo službo prva ženska v funkciji predsednika države. Katalin Novák je funkcijo prevzela od Jánosa Áderja, ki je predsedniško funkcijo opravljal dva mandata. Katalin Novák, ki ni le pva ženska na tej funkciji, temveč tudi najmlajša predsednica, se je prejšnji terek preselila v Aleksandrovo palačo na budimskem gradu, kjer se nahajata tako urad kot tudi rezidenca. Novo predsednico države je za kandidaturu zaprosil premier Viktor Orbán lani decembra, nakar se je odpovedala tako svoji funkciji v vladi kot tudi članstvu v stranki FIDESZ. Na očitke, da bo le lutka v rokah vladne stranke, se je v nekem intervjuju odzvala s tem, da tisti, ki to trdijo, podcenjujejo ženske. Zaveda se, da ima dodatno odgovornost, je poudarila in izpostavila, da je naloga predsednika države, da ob vseh razlikah zastopa enotnost naroda. Kot je povedala, v svetu se vlade ne borijo le za materialne vire in politični vpliv, temveč smo priča tudi ideološki hladni vojni, kjer si nasprotujeta svoboda in razuzdanost. Svojo vlogo vidi tudi na mednarodnem prizorišču.

Proslava ob uradni inavguraciji nove predsednice je potekala 14. maja. Katalin Novák ima 5-letni mandat.

Diplomatski škandal zaradi Orbánovega stavka

Zaradi izjave premierja Viktorja Orbána v petkovem intervjuju na javnem radiju je nastal diplomatski škandal med Madžarsko in Hrvaško. Premier Orbán je v luči nasprotovanja evropskemu embargu na uvoz ruske nafte izjavil, da Madžarska ne bi imela težav z embargom, če ne bi bila prikrajšana za morje (tudi Madžarska bi imela morje, če ji ga ne bi odvzeli), pri čemer je očitno mislil na hrvaško obalo, katere deli so nekoč pripadali Madžarski. »Hrvaška ostro obsoja izjavo madžarskega premierja in vse ozemeljske težnje do sosednjih suverenih držav,« so sporočili s hrvaškega zunanjega ministrstva. Prav tako so zaradi te izjave na razgovor povabili madžarskega veleposlanika v Zagrebu, hrvaški veleposlanik pa je za pojasnilo zaprosil tudi v Budimpešti.

Državni sekretar madžarskega zunanjega ministrstva Tamás Menczer je na svoji facebook strani zapisal, da je Viktor Orbán omenil le zgodovinsko dejstvo ter da so ga Hrvati narobe razumeli. »Upamo, da naši hrvaški prijatelji ne bodo nasledili histeričnim izjavam v medijih in bomo nadaljevali s prijateljskim sodelovanjem,« je zapisal.

KAKŠEN SVEJT BAUDE?!

Rožika Mešič, po možej *Trajber*, iz Števanovec edno najlepšo pa vejn v Porabji najbola rejdko ime je dobila od matere. Kak so pripovedjali od sebe, sem zvedo, ka so nej meli leki žitek, pejški so odli v Varaš v židano fabriko delat, zato ka še telko penez so nej meli, ka bi si en biciklin küpli. Depa najbola težki časi so itak tisti bili, gda so brezi dela ostali, mlajši so pa še v šaulo odli. Tau je na konci devetdeseti lejt bilau.

Roža Mešič Treiber

- Rožika, kak ste vi

Rožika gratali, odkec pa zaka so mati vam tau ime dali?

»Dja gda sem mala bila, dostakrat sem se čemerila, zaka so mena mati tau ime dali, zaka sem nej Anuška ali Mariška gratala, zaka

iži. Tisti ram v Otkovci je Brgauncina baba dolatjöpila, ona je od moje matere mati bejla. Tak ka moja mati je iz

Števanovec bejla, moj oča pa iz Andovec od Kmetoski. Dja se še dobro spomnim na Brgauncin ram, zato ka dja sem se še tam naraudila pa par lejt sem tam živel. Tam nas je več bilau, zato pa gda je baba zvejldla, ka v Otkovci

mali ram vcujzozidali, sterga ranč zdaj odavamo.«

- Ne boli vas srce za tisti ramom?

»Kak bi pa nej, depa ka naj delamo, nikoma ga nej trbej, zato ka mlajši že vsi rama majo.«

- Kelko je vas doma mlajšov bilau?

»Mi smo trdje bili, brat Šanji, steri v Máriaujfaluna žive, drügi brat, Karči je v Vasszentmihályja živo, depa njega že nega, pa dja.«

- Gde so vaša mati delali?

»Ona je v Budimpešti delala v židanoj fabriki, v Goldbergeri, depa sledkar, gda je že bilau mesto, te je nazaj v Varaš prišla. Oča je v kosavnoj fabriki delo cejlak do penzije.«

- Gde ste vi delali?

»Ranč tak kak mati v židanoj fabriki, leta 1963, 5. decembra sem začnila. Sprvoga sem še pejški odla. Kak dja tak Bedina Rejza pa Rumin Magduš tö. Vejnm, ka fejst smo se bojale od divji svinj, zato ka leta 1963 je neka vönajšo, ka so divje svinje vidli, dočas pri nas, v našoj krajini je spoj nej bilau. Pokojnoma Bedinoma Antina vsikšo leto svejčo vožgem, zato ka oni so nas sprvajali vsikši zranjak cejlak do Židove, do hiše Lang, kak v zimi tak v leti. V rokej smo eden posvejt meli na patroli, gnauk eden, gnauk drügi ga je neso, aj nika vidimo med goščami. Večkrat smo strli te posvejt, te so nam Anti bači v eden glaž edno svejčo djali pa te tak smo si svejtiti.«

- Kak dugo ste delali v židanoj fabriki?

»Trideset lejt, pa te potistim sem v penzijo odišla, gda sem petdesettri lejta stara bila. Depa nej tak nagnauk, zato ka sem pred penzijov bila brezi dela tö en čas. Pro-

bala sem si delo najdti, depa nikan so me nej goravzeli. Te sem bola ostala doma, gazdüvala sem, mlejko smo doladavali pa nikak smo zato preživeli te čas. 5.200 forintov sem dobila prvo

Rožika z možaum

paut kak penzijo. Te je moja hčerka, stera ranč študirala, tau prajla, ka taknja šaulo pa de delat ušla, depa dja sem tau nej dopistila. Pa če bi še tau nej dojšlo, sin je ranč tak tistoga reda v srejdno šaulo odo. Vej nikak že

vek vsigdar doma. Nauga me boli, zato ka so mi go operirali pa spoj kraj od rama ranč nika nedem. Če bi zdravdja mejla pa bi leko odla, te bi dobro bilau. Drügo pa tau, ka človek

gnesden že ne more mirno živeti, prvo paut je virus nas mantrau, vsi smo ga dobili pa betežni gratali. Gda smo betežni bili, tak so nas skrb meli pa konrolirali, če smo doma, kak če bi bojna bila. Gda smo se malo iz virusa

Staro ižo ščejo odati

sem Roža. Te je ona mena prajla, gda je v Budimpešti delala, tam je bila edna hlapica, stera se je Roža zvala pa tau ime se nej tam fejst povidlo, tak sem te dja tö Roža gratala.«

- Kak ste se pa zvali po iži?

»Nam so vsigdar Šanjiva gončali, tak smo se zvali po

je na odajo ram, še vnoči je tadola odišla pa ga je dolatjöpila. Depa nej mejla telko pejnež pa te zavolo toga je še edno kravo tü mogla odati. Tau je eden stari slamatni ram bejo, steroga so sledkar moji stariške dosta popravlati. Gda so se malo vtjüppobrali, te so pa eden

Njina nauva iža, v sterog držina zdaj žive

baude, sem prajla, pa tak je bilau. Nikak smo prejkparnesli te žmetne čase. Če gledam svojo življenje, vejn tak te čas je bejo najbola žmeten zame.«

- Kak je zdaj, gda sta že obadva z možaum v penziji?

»Tau tö nej dobro, če je člo-

vöskopali, zdaj je pa rejsan vövdarila ta prekleta bojna. Ne vejnm, ka baude s tauga sveta, dobro gvüšno ka nej, dja samo te male mlajše, svoje vnuke šanalivam, dostakrat si mislim, kakšni svejt baude, kakšni žitek čaka nanje.

Karči Holec

Od inda v gnešnji čas

PRIPOVEJSTI O SLOVENSKI KRAJINAJ

Sava je velka reka, stera v Sloveniji iz zemle privre, tada le na Hrvaško teče pa se v Beogradu v Srbiji nut v Donavo zlige. Depa mi skrak Save v Sloveniji ostanemo. Dvej krajini se po njoj zoveta. Prva je Zasavje, druga se Posavje zové. Mi se v tom vandranji po slovenski krajinaj v Zasavji stavimo. Tau menje nika drugo ne znamenuje kak tau, ka krajina zar za Savov leži.

Zasavje

Gda o toj krajini stoj pripovejda, najprva trgé varaši

je z velikimi čunaklinami gor pa doj vse tisto vlačilo, ka je gnes na cuge ali pa

Trbovlje je največji varaš v Zasavji, v njem 16 000 ljudi živi. Lapau se vidi, kak so na konci doline rami vse višiši pa višiši, ka ovak ranč več nejde. Iz staroga, zamazanoga varaša je nauvi moderni vözrast.

naprej pridejo. Tau so Zagorje, Trbovlje pa Hrastnik. Ranč tak zar za Savo živejo, kak una od Ljubljane tadale doj teče. Trgé varaši so gnes najbolje po indašnji grdoj, zamazanoj industriji poznani. Najbole po tejm, ka je pod skurdjo zemle vse prekopano. Ja, že od inda se je tam premog (szén) kopo. Za Zagorje vejmo, ka so ga 1755 začnili kopati, v Trbovljaj 1805, v Hrasniki pa so ga 1822. leta začnili kopati. Zakoj telko od toga pripovedamo? Zato, ka prva so tau zveksoga male vesnice bile. Kuman po tejm so iz nji vse bole pa bole varaši gratali. Tau črno blago iz zemle je trno rano v tau krajino štreko pripelalo. S tejm je vse več lidi začnilo na delo ojditi. Kak že povejdano, male doline zar za Savo so vse več pa več nauvi ramov dobivale. Lidge so se na malom mesti stiskavali.

Prva pa so »železna kaula« v krajino prišla, je reka Sava njiva poštija bila. Po njoj se

kamijone sklajeno. Tak se je že od indasvejta delalo. Vejmo, reke so že inda poštije bile, depa Sava je zmejs trno divdja voda, zavole nesreč se je zgodilo. Zatoga volo je tau trno dobro plačano delo

Na vriji Kuma cerkev svete Neže stodji. Dva zvonika ma, eden se cerkve drži, drugi pa skrak nje stodji. Iz legende od Neže pa Jošta je ena nauva vöprišla. Mlade ženske, stere si ne morejo svoje lübezni najti, aj tagor dejo pa za vauže potejgnejo, ka zvaun zvoniti začne. Pravijo, ka njim nede dugo trbelo čakati, ka svojo veko lübezen pa s tejm moža najdejo.

bilau. Najbole pa se je po Savi lejs spravlo. Pa tö kakšo mladoženko so po njoj mladoženci pripelali. Najbole poznana takša paut je bila, gda so iz Zagreba 1406. leta

gor po Savi kunji čunakline vlekli. Tak je Elizabeta Frankopanska do svojga bodaučoga moža, velkoga celjskoga grofa Friderika II., prišla. Gvüšno, ka tau nej lübezen bila, zavolo politčnoga aska sta se gemala. Ja, tak je tau inda bilau. Ma pa Zasavje svoj lübezenski brejg, zaprav, že njemi gora leko povejmo. Kum se 1220 m visko zdigava. Zasavski Triglav ga tö zovejo. Depa o lübezni smo pripovedjali. Po legendi aj bi ta gor mlada ženska Neža prišla. Depa tau nej sama od sebe napravla. Njeno ves skrak Save je povouden zaodila. Nekši glas go je zvau, aj de, aj de, njoj je gučo, aj de, samo aj de, dokejš je nej na té viski brejg prišla. Tam se je z mladim moškim srečala, Jošt njemi ime bilau. Mladi pastejr je zavolo divdijh Törkov s svojo živino tagor vujšo. Iz tej dvej nevaul se je med njima lübezen narodijla.

Više Save zavole brgauv geste. Najde se eške kakši takši, ka kaj bole lagvoga pripovejda, kak tau Kum vej povedati. Nej samo eden

Klek se zdigava: mali pa velki Klek stojita. Nam je najbolje poznani Klek tisti prejk v Avstriji, ka se njemi Klök pravi. Depa Klekov po cejli Sloveniji zavole geste. Za

vsikšoga pa vala, ka na njem so čaralice plesale, čalejrsko župo küjale pa lagvo vreme vküper napelavale. Leko si

začnili. Iz toga je eške eno njivo menje vöprišlo, Rdeči revirji. Rejš revir radi djagiri pa ribičke majo. Kakši

Delo pod zemlov je zveksoga samo eške spomin ostanu. Ta velka industrija je generacije pa generacije lidi gordržala. Vse tau se je pomalek vöminilo. Knapi (rudarge) več ne rovaajo, ne kopajo.

brodimo, ka v Zasavji ji je zavole bilau, ka dva Kleka majo ali pa so indasvejta meli.

djager leko povej, tau je moj revir pa samo ge v njem leko strejlam. Tak so Zasavci tö prajli: tau je naš revir pa

Takšo pa je Trbovlje inda vögledalo. Lidge so delali, šli spat pa znauva doj pod zemlo kopat. Trdo pa žmetno delo je tau bilau.

Lidge v Zasavji se za batrivne lidi majo. Tau je iz tradicije trdoga dela vöprišlo. Nikomi si ne dopistijo pokoriti. Tak je že od inda bilau. Leko povejmo, ka delo, njivo življenje ji je tak vösklesalo. Gda so plače »tenke« bile ali pa so njivi gopsodarge nej skrb pod zemlo za nji meli, že je velki štrajk vövdaro. Nej se štelu, če za časa časarov, jugoslovanski kralov ali socializma, uni so se vsigdar za sebe vedli postavlati. Za časa druge velke bojne nikak ovak nej bilau. Brž so se prauti nemškomi okupatori gorzdignoli pa se bojnat

niške nam nede komando držo, nikomi se nemo pokoravali. Tak se je tö v nauvi časaj zgodilo. Divdji kapitalizem je vsefele tihinske investitore k njim pripelo. So si brodili, ka za pejneze do leko delali, ka do škeli, depa neje ranč tak bilau. Eno velko francusko fabriko so dojavstavlili, ka več njim čemer v zrak ne piščava. Takše fronte prauti tomi nin v Sloveniji eške nej bilau. Tau nam pripovejda, kak človekova natura od inda v gnešnji čas sega.

Miki Roš

»TRNO SAM RADA, KA SAM NEJ SAMA ...«

Ana Ropoš, po dekliškom Rüšič (žau že dolgo lejt kak vdovica), so v Števanovci na vüzemsko nedelo svetéjli 85. rojstni den, kak že vejmo iz prejšnji novin. Zdaj pa eštje malo več od nji.

- *Tetica Anuška, v mladi lejtaj kam ste leko odli se veselit s*

Na prvom rojstnom dnevi vnukice (z levi kraj babica Anuška Ropoš, vnukica Timea Dančec, babica Rejza Dančec pa dejdek Karči Ropoš 1988. leta)

padaštjinjami?

»Müva sva z mojo sausedicov Broužino Irinkov fejs vtjüper držale, po nedelaj sva največkrat v krčmau šle, ka te skurok vsakšo nedelo béjla muzika. Bilau je več lidi, steri so vedli igrati na fudaj - Štjedjnjarstji Štifi, Mlinarni Djuši - mi smo pa tak plesali, ka smo vse po lufta odli. Te je baugše šlau za mladino kak zdaj. Pa starištje so tü radi odli. Vejmo, ka tak na fašenek ali vüzenek sta oče pa mati tanaprej šla v krčmau, mi smo pa doma prvim taoprajli maro pa potistim šli. Vsiški se je dobro pozno (počutil), dosta baugše je bilau kak zdaj. Zdaj bi enga v kapli vodej moréjli, če bi ga mogli. Zdaj samo pejnaz pa pejnaz, aj vsakši samo dosta pejnaz ma, depa pejnaz je nej zdravdje pa nej veseldje.«

- *Kak ste prišli do ženitve, kakša šega je béjla té?*

»Moj mauž je béjo iz Ritkarovec Karči Ropoš, od Trajberni. Müva sva se spoznala v krčmej na bala, ka so iz Ritkarovec tü dola odli mladi v Števanovce. Gda sva že eno leto pa pau vtjüper odla, je pravo, ka se oženiva. 1958. leta sprtolejt me od starišov vöproso, smo meli večerdjo pa smo te šli na pisalo.

Te je tak bilau, ka so gospaud v cerkvi vöoznani tri-štirikrat, sto se ženi. Podaraj sam tü odla v vsikšoj vesi, te so djajca pa pejnaze davali. Stera je vodila snejau, je mogla vedeti, kama leko dé pa kama nej. Na gostüvanje je samo téjsti leko préjšo, stero-

ga je zvač zvau, domanji so ma dola spējsali, koga leko zové. On je emo zatau valaum bot s korinov pa vseposedik so ma mogli en pantlik gorazvezati, ka je s tistim bilau dano na znanje, ka je on taum odo. Več dni je odo pa je vsikdar mogo meti pri seba véjno, ka če se s téjnm srečo na pauti, ga mogo ponidéjti. Na risausko nedelo, 24. majuša, sva se ženila v Števanovci. Pejštji smo šléj z daumi v cirtjev, Makoš banda nas je sprvajala. Lejpo zdavanje je bilau. Gostüvanje smo do paunauči v krčmej meli, potistim pa doma. Trno veselo gostüvanje smo meli, vsi so karažni bili.«

- *Kak sta začnili svojo zakonsko življenje?*

»Moj mauž je taši „ezermešter“ béjo, vse je vedo naprajti iz lesa pa se nikdar nej včejo. Leséne vile, grable, porišnje, tau so pri vsakšom rami nöjcali, pa malo lüstva redlo tü. Gda je on kaj redo, dja sam te mogla stjójati, stvari taoprajti pa namesto njaga tü vse taoprajti. On je v kosno fabriko odo delat, dja sam pa doma gazdójvala. Samo, gda so mlajši gorazrasli, te sam üšla delat tój v vesi, gde so z lesaum delali, taum sam pucala štiri vöre na den. Tak sam

si sprajla penzijo. En cajt sva doma pri moji starišaj bila pa sva te tau mesto tój dola tjöpila pa raum zidala.«

- *Kak sta si leko telko pejnaz vtjüpprišparala?*

»Ka je prislöžjo v kosnoj fabritji, pa taum so ma dali tak pejnaze, ka nej trbelo nazaj plačati, ka smo pa gora vzeli v pausado, tisto smo mogli nazaj plačüvati. Tau je sreča béjla, ka je dosta vse vedo naprajti, s téjm je malo pejnaz tü zaslöžjo. Pa bujtje, ectje smo odali, najbola pa iz mlejka, ka smo tri krave meli pa smo s téjstoga dosta pejnaz leko notavzeli. Mujs je bilau šparati pa skrb meti na pejnaze, tisto smo tjöpili, ka trno trbelo. 3. avgustuša 1970. leta smo začnili zéjdati pa 27. oktobra smo že nota laknivali (stanovali). Téjsto delo je tak šlau, kak gda voda teče. Te bola težko leko daubo cüdjeu, gda smo dobéjli tjöpiti, smo včasik začnili zéjdati. Taši zidardje so biléj, ka so moža poznali, djesti

Familija Ropoš je 17. apriliša na vüzemsko nedelo pri čeri Eržiki pa zeti Gabori Dančecz v Slovenskoj vesi tü svetéjla jubilaniko Anuško Ropoš.

pa piti smo njim dali, ka smo na tisti tau bujcaka zabodnili. Vörno so delali do kmice. Dobre delavce smo tü meli vcuj, menjavali so se, če eden üšo delat, drüjdi préjšo, na podnaum so pa sausadje prišli na dvej-tri vöre, tak so zidardje skaus leko

delali. Potéjstimo smo vse pomauč tanazaj zaslöžjili, ali je mauž tanazaj üšo pomagat, ali njim je kaj šentja napravo.«

- *Zdaj pa aj vas péjtam malo od vašoga sina pa hčeri, ka je z njima?*

„Sin Joži je z menov austo

tak, ka moja hči trno dobroga moža ma. Eno čer mata, ona je Timea, v Pešta živé pa je že tü oženjena.«

- *Vas mnaugo lüstva pozna, vsi vas radi mam. Kak nam slovenski penzionistom, kak drüjdi domanjim Slovencom*

Na 85. rojstnom dnevi s sinaum Jožinom pa njagvo dugoletno padaštjinjov Gyöngvikov Nemeš v Slovenskoj vesi.

doma. Razpéjtani je, ma enga sina, Gergó je daleč v varaši Kiskunhalas, je že oženjeni. Trno sam rada, ka sam nej sama, döjn neakoga mam,

me neak na skrbi ma. On je sploj dober zamé. Zdaj, ka so mi vrezali okau, namé nika ne pisti vcuj delat, on ma svojo lüstvo, ka njema pomaga. Dja ma pa ovak vse včnim, dobro me tjójam, pečem, ka rad ma. Če gli dja ne morem vse zesti, ka visitji cutjer mam, depa dja njema vse napravim. On je trno vrlj pa delavan. Dobro je, ka že več lejt ma padaštjino, Gyöngvi Nemeš

je tü trno vrla, hvala Baudji, lepau sa porazmejta. Hči Eržika je oženjena v Slovenskoj vesi, ona je tü sploj dobra zamé pa zet Gabor Dančec (Hireš) tü. On je sploj dober človek, njagva mati so taša dobra ženska bili. On vse napravi pa vse včinéj,

pa lidam sta dosta vse včini, dosta dobroga spekli, stjüjali ali papirinate rauže pa vejnce naprajli, delavnice vodili.

»Ja, istina, gdekoli ta dem, me vseposedik spoznajo, mi furt krčijo „Anuš neni, kak ste kaj?“ Dja vsakšoma vse rada napravim, ka me stoj prosi, rada sam med lidami, rada mam lüstvo, z vsikšim rada gončejm pa oni z menov tü.«

- *Tetica Anuška, ka si želite v tej lejtaj od Blajžene Device Marije?*

»Eštja bi en par lejt rada zadobéjla, aj bi vnukica pa vnuk mela mlajše, ka bi dja leko prababica béjla (dédmama) pa se špilala z njimi. Tój kaulakvrat so cejli mlajši, ka so že gorazrasli, so vsikdar v našom dvauri bili. Te dekličine, ka sam je skrb mejla, me itak tak majo, kak bi njim drüga mati béjla. Zdaj so me na 85. rojstni den tü lepau gorapozdravile.«

(*Kej na 1. strani: Anuška Ropoš pa Iluška Dončec redita indašnje papirinate rauže na božičnoj delavnici Dröjštvava porabski slovenski penzionistov 2018. leta.*)

Klara Fodor

**SPORED SLOVENSkih
TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV**
**OD 20. MAJA
DO 26. MAJA**
PETEK, 20.05.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Ugriznimo znanost, 10:30 TV-izložba, 10:45 Šef doma: Gola torta, ki vsakič uspe, 11:10 Danes dol, jutri gor, 11:40 TV-izložba, 12:00 Tarča, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Narejeno v Kjotu, 14:25 TV-izložba, 14:40 Prisluhnjimo tišini, 14:55 TV-izložba, 15:10 Mostovi – Hidak, 15:50 Otroški program, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ah, ta leta!: Spet zaljubljeni, 17:50 Družina Jazbečjak, risanka, 18:05 Šef doma, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 V petek zvečer, 21:25 Na lepše, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Kinoteka: Smešne igre, 0:30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:50 Napovedujemo

PETEK, 20.05.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 11:00 Videotrak, 12:15 Dobro jutro, 15:00 O živalih in ljudeh, 15:40 Na vrtu, 16:10 Reverz, 17:00 Knjiga pohval in pritožb, koncert skupine Dan D, 19:00 V vrtincu ljubezni, 20:10 Vodni baroni, 21:15 Kronika Hitlerjevega življenja – kako se rodi diktator, 22:15 Dalida, 0:25 Ključ, 1:25 Videonoč

SOBOTA, 21.05.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Otroški program, 11:20 TV-izložba, 11:40 Ah, ta leta! 12:15 Duhovni utrip, 12:30 Ozare, 12:35 Kaj govoriš? = So vakeres? 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 O živalih in ljudeh, 13:50 TV-izložba, 14:10 Podjetno naprej: Posestvo Saksida, turizem z vinarstvom, 14:40 Prisluhnjimo tišini, 15:00 Ekipa Bled, 15:30 Rojaki, 15:55 Ambienti, 16:30 Na vrtu, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Luka in Lučka, risanka, 17:30 Sobotno popoldne, 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Utrip, Šport, Vreme, 20:00 Joker, 21:00 Kaj dogaja? 21:30 Potovanje, 22:10 Poročila, Šport, Vreme, 22:40 Sedmi pečat: Beli trak, 1:05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:30 Dnevnik, Slovenska kronika, Utrip, Šport, Vreme, 2:25 Napovedujemo

SOBOTA, 21.05.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:00 Najboljše jutro, 9:00 Pričevalci: Ivo Kralj, 10:30 Nova dvajseta, 11:30 Slovenec po izbiri, 12:40 Avtomobilnost, 13:30 Dan D – koncert DNA D, 15:10 Hokej: Kanada - Švica, svetovno prvenstvo elitne skupine, 18:00 Gospostvo naključja, portret Filipa Robarja Dorina, 19:00 Specialna enota Dunaj: Ugrabitve Markusa P., 20:00 Tla pod nogami, 21:50 Joker Out, 22:45 Požig, 0:20 Videonoč

NEDELJA, 22.05.2022, I. spored TVS

7:00 Otroški program, 10:30 Nezmotljivi detektivi, 10:55 TV-izložba, 11:20 Ozare, 11:25 Obzorja duha, 12:00 Ljudje in zemlja, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 V petek zvečer, 14:50 TV-izložba, 15:05 Mladi in čudežni T.S. Spivet, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Bacek Jon, risanka, 17:30 Nedeljsko popoldne, 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20:00 Trigrad: Voda, 21:00 Intervju, 22:00 Poročila, Šport, Vreme, 22:25 Hanekejeva koda, 23:25 Operne arije: Sopranistka Simona Raffanelli Krajnc (P.I. Čajkovski: Evgenij Onjegin), 23:40 Iz Noči klavirjev: Pianist Tadej Horvat, Simfonični orkester RTV Slovenija in Simon Krečič (F. Liszt: Klavirski koncert št. 1), 0:10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:35 Dnevnik, Slovenska kronika, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1:30 Napovedujemo

NEDELJA, 22.05.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:00 Duhovni utrip: Stori prvi korak, 7:15 Ugriznimo znanost: Ogljikovi hidrati: koristni ali škodljivi? 7:40 C. Monteverdi: Orfej, opera (Solisti, Komorni zbor in Baročni orkester Akademije za glasbo, Egon Mihajlovič), 9:35 Ivo Pogorelič, Simfoniki RTV Slovenija in Marko Munih (F. Chopin: Koncert za klavir in orkester št. 2 v f-molu), 10:25 Nova dvajseta, 11:40 Žogarija, 12:30 Pesem za nov začetek, 14:30 Po Tihem oceanu s Samom Neillom: Z ladjo Endeavour na Novo Zelandijo, 15:50 Ambienti, 16:40 Teater glasbe, dokumentarni film o glasbeniku in igralcu Iztoku Mlakarju, 17:50 Raj – neukročni planet: Galapaški otoki – začarano otočje, 18:55 Specialna enota Dunaj: Duh, 19:50 Žrebanje Lota, 20:00 Arena, 21:00 Bitka za Kijev, 22:00 Tanek led, 22:55 Nedeljsko popoldne, 0:20 Kaj dogaja? 1:00 Videonoč

PONEDELJEK, 23.05.2022, I. spored TVS

6:25 Utrip, Zrcalo tedna, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Obzorja duha: Marija, pomagaj! 10:40 TV-izložba, 10:55 Šef doma: Odpuljena svinjina, 11:15 Danes dol, jutri gor, 11:45 TV-izložba, 12:00 Intervju, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Narejeno v Kjotu, 14:25 TV-izložba, 14:40 S-prehodi, 15:10 Dober dan, Koroška, 15:45 Studio Kriškaš, 16:10 Z kot Zofka, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Podjetno naprej: Posestvo Saksida, turizem z vinarstvom, 17:50 Kuhar Štef, risanka, 18:05 Šef doma, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Tednik, 21:00 Studio City retrospektiva, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Opus: Vojna in glasba, 23:15 Moj klasični hit: Tomo Križnar, 23:20 L. van Beethoven: Simfonija št. 5 (Simfonični orkester RTV Slovenija, dirigent Rossen Milanov), 0:00 Luka Juhart: Svetovi, Pihalni kvintet Slowind, 0:25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:45 Napovedujemo

PONEDELJEK, 23.05.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 8:45 Videotrak, 10:00 Dobro jutro, 12:30 Prisluhnjimo tišini, 12:45 Na lepše, 13:30 Sobotno popoldne, 15:10 Hokej: ZDA - Češka, svetovno prvenstvo elitne skupine, 18:00 Ljudje in zemlja, 19:00 V vrtincu ljubezni, 20:00 Po Tihem oceanu s Samom Neillom, 21:00 Kronika Hitlerjevega življenja: Kako se rodi diktator, 22:00 Film tedna: Brooklyn, 23:55 Podjetno naprej, 0:30 Videonoč

TOREK, 24.05.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Opus: Vojna in glasba, 10:35 TV-izložba, 10:50 Šef doma: Dvojno zeleno, 11:10 Danes dol, jutri gor, 11:40 TV-izložba, 12:00 Tednik, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Narejeno v Kjotu, 14:25 TV-izložba, 14:40 Duhovni utrip, 15:00 Potepanja – Barangolások, 15:35 Nezmotljivi detektivi, 15:50 Skoraj nikoli, 16:20 Kapucar, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Alpe-Donava-Jadran, 17:50 Niki Vrum, risanka, 18:05 Šef doma, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Vsa bitja, majhna in velika, 20:55 Jugoslovanske tajne službe, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Pričevalci: Marija Ahačič Pollak, 0:20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:40 Napovedujemo

TOREK, 24.05.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 10:00 Videotrak, 11:15 Dobro jutro,

14:15 Avtomobilnost, 15:10 Prekmurje – kulturnozgodovinska skica, 16:20 Joker, kviz, 17:20 Kaj dogaja? 18:00 V vrtincu ljubezni, 19:10 Hokej: Finska - Češka, svetovno prvenstvo elitne skupine, 21:40 Kronika Hitlerjevega življenja – kako se rodi diktator, 22:40 Kaj govoriš? = So vakeres? 23:15 Videonoč

SREDA, 25.05.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 07:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Alpe-Donava-Jadran, 10:35 TV-izložba, 10:50 Šef doma: Slovita parmigiana, 11:10 Danes dol, jutri gor, 11:40 TV-izložba, 12:00 Studio City retrospektiva, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Narejeno v Kjotu, 14:20 Osmi dan, 14:55 Rojaki, 15:20 Mostovi – Hidak, 15:50 Male sive celice, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Res sprejeti? 17:50 Bela in Sebastijan, risanka, 18:00 Šef doma: Domač piščančji Cordon bleu, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Film tedna: Sunny ob strani, 21:35 Kralj kantor, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Profil, 23:30 Res sprejeti?: Lastniki nevarnih živali, 0:05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:25 Napovedujemo

SREDA, 25.05.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 10:10 Videotrak, 11:20 Dobro jutro, 14:20 30. mednarodni festival Noči v Stari Ljubljani: Orkester tradicijskih glasbil in novih tehnologij (Argentina), Simfoniki RTV Slovenija in Martin Fraile, 15:10 Step s plesalci Kazine, 15:40 Na lepše, 16:30 Ambienti, 17:20 Nedeljsko popoldne, 18:50 V vrtincu ljubezni, 19:50 Žrebanje Lota, 20:10 Slehernik na svetovnem odru – stoletnica Salzburških slavnostnih iger, 21:10 Kronika Hitlerjevega življenja – kako se rodi diktator, 22:10 Zlata glasova, 23:45 Videonoč

ČETRTEK, 26.05.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Res sprejeti?: Lastniki nevarnih živali, 10:35 TV-izložba, 10:50 Šef doma: Domač piščančji Cordon bleu, 11:15 Danes dol, jutri gor, 11:40 TV-izložba, 12:00 Arena, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Narejeno v Kjotu, 14:25 TV-izložba, 14:40 Slovenci v Italiji, 15:10 Moj gost/Moja gostja – Vendégem, 15:50 Varuška nindža, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ugriznimo znanost, 17:50 Reaktivčki, risanka, 18:00 Šef doma: Porabimo govedino iz juhe, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Tarča, 20:55 Raj – neukročni planet: Patagonija – skrajni konec Zemlje, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Osmi dan, 23:20 Dediščina Evrope: Dantejeva božanska politika, 0:25 Ugriznimo znanost: Voda iz ledenikov, 0:50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:20 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 2:10 Napovedujemo

ČETRTEK, 26.05.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 8:45 Videotrak, 10:00 Dobro jutro, 12:50 Profil, 13:50 Andrej Gosar: Mislec v prelomnih časih, 15:10 Hokej: Četrtnfinale, svetovno prvenstvo elitne skupine, 17:35 V petek zvečer, 19:10 Hokej: Četrtnfinale, svetovno prvenstvo elitne skupine, 21:40 Avtomobilnost, 22:10 Ambienti, 22:45 Gustav Mahler-Renato Zanella: Adagietto, plešeta Shoko Nakamura in Wieslaw Dudek, 23:05 Slovenska jazz scena: Authorized, Big band RTV Slovenija in Tadej Tomšič, 23:50 Videonoč

VABILO

Zveza Slovencev na Madžarskem in

Občina Verica-Ritkarovci

vas vabita na

PORABSKI DAN,

ki bo v soboto, 11. junija 2022,

na dvorišču kulturnega doma

na Verici-Ritkarovcih.

Program:

13.30 Slovenska maša v šotoru

14.30 Slavnostna predaja lže s pečjav.

15.00 Kulturni program s podelitvijo priznanja »Za Porabje«.

Nastopili bodo:

- otroška FS DOŠ Števanovci

- FS ZSM Gornji Senik

- pevska skupina Seniške sinice ZSM

- FS Cerkvjenjak

16.00 Pogostitev za povabljenе goste

17.00-22.00 koncert z ansamblom MODRIJANI

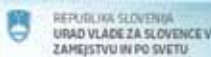
Avtobus bo peljal z Gornjega Senika ob 12.00 uri (Gornji Senik - Dolnji Senik - Sakalovci - Slovenska ves - Monošter (avtobosna čakalnica pri OTP) - Števanovci - Verica), zvečer ob 19.00 uri nazaj.

Vabimo vas, da se nam pridružite in skupaj preživimo prijeten dan.

Organizatorja:

Podporniki:

**PRIJAVITE SE LAHKO DO
2. junija 2022**

NA GORNJEM SENIKU

- Alojz Hanžek:
06-20-381-9268, 06-94-434-160

NA DOLNJEM SENIKU

- Melinda Čato-Ropoš:
06-30-394-7275

V SAKALOVCIH

- Lilla Fasching:
06-30-329-8464

V SLOVENSKI VESI in MONOŠTRU

- Klara Fodor:
06-30-396-5381

V ŠTEVANOVCIH in NA VERICI-RITKAROVCIH

- Ema Karba: 06-30-502-4519

V ANDOVCIH

- Karel Holec: 06-20-255-7895

V MOSONMAGYARÓVÁRU

- Laci Brasits: 06-30-994-4407

V SOMBOTELU

- ZSM: 06-94-380-208

V BUDIMPEŠTI

- Agota Kallay: 06-70-903-5465

NA ZVEZI SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

- 06-94-380-208, 06-94-552-596

NAJ PESEM ZADONI!

Komorni pevski zbor Zveze Slovencev na Madžarskem je pod vodstvom dirigenta Tomaža Kuharja že osmič sodeloval na pevski reviji Primorska poje. Po dveletni prekinitvi zaradi pandemije poteka letos na slovenskem in italijanskem Primorskem ter na Hrvaškem že 53. revija Primorska poje, na kateri letos sodeluje 184 zborov na 36 koncertih. Eden od teh koncertov se je odvijal v soboto, 14. maja v Postojni, na katerem so nastopili sami zamejski zbori. Ob monoštrskem zboru so zapeli štirje zbori iz italijanskega zamejstva. In če je slogan letošnje revije, Naj pesem zadoni, je pesem res donela tako v postojnskem kulturnem domu kot kasneje na druženju v tamkajšnji srednji šoli.

MS

PORABSKI TRIO ZSM NA VRHNIKI

Na povabilo Pevskega društva Ivan Cankar Vrhnika je Porabski trio ZSM sodeloval na IV. mednarodnem pevskem festivalu z naslovom »Pod jasnim nebom rdeča roža« na Vrhniki. Na festivalu sta nastopila tudi glasbena skupina Mimo ritma in domači MePZ Ivan Cankar. Srečanje se je končalo s skupnim prepevanjem in prijateljskim druženjem.

www.porabje.hu

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtrek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobotica; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti,
Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS
za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

ZVEZA.HU
ZVEZA SLOVENCEV NA MADŽARSKEM
MAGYARORSZÁGI SZLOVÉNEK SZÖVETSÉGE